

Arbeids- og sosialdepartementet

GRUNNLAGET FOR INNTEKTSOPPGJØRENE 2016

Kortversjonen

fra

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene

Oslo, 22. februar 2016

Forord

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene legger her fram en foreløpig rapport foran inntektsoppgjørene i 2016. Rapporten i endelig utgave vil foreligge i slutten av mars.

Rapporten gir oversikt over utviklingen i de senere årene i lønninger, inntekter, priser, makroøkonomi og konkurransevne. Utvalget presenterer dessuten en prognose for konsumprisveksten fra 2015 til 2016. Rapporten inneholder også korte beskrivelser av utsiktene for internasjonal og norsk økonomi.

Rapporten bygger delvis på foreløpig statistikk og anslag for 2015. Deler av rapporten vil derfor bli oppdatert mot slutten av mars. Dette gjelder bl.a. tall for lønnsutviklingen, for forholdet mellom kvinners og menns lønn, lønn etter utdanning og oppdaterte tall for utviklingen i lønns- og inntektsfordelingen. Etter oppdateringen vil rapporten bli trykket i NOU-serien.

Utvalget vil som vanlig også komme med en rapport etter inntektsoppgjørene i juni som vil redegjøre for resultater av lønnsoppgjør i 2016. Dette materialet offentliggjøres som en nettversjon i juni, og blir trykket i NOU-serien i mars/april til neste år.

Beregningsutvalget ble ved kongelig resolusjon av 25. september 2015 gjenoppnevnt for en ny periode inntil 30. september 2019 med følgende mandat:

” Utvalget skal i tilknytning til inntektsoppgjørene legge fram det best mulige tallmessige bakgrunnsmateriale og presentere det i en slik form at uenighet partene i mellom om økonomiske forhold så vidt mulig kan unngås.

Utvalget skal legge fram oppsummeringsrapporter etter inntektsoppgjør.

Utvalget skal, når departementet ber om det, kunne klargjøre det tallmessige grunnlagsmateriale for spesielle inntektspolitiske spørsmål.

Utvalgets utredninger avgis til Arbeids- og sosialdepartementet”.

I tillegg til utvalgets medlemmer og sekretariatet har følgende deltatt i arbeidet med rapporten: Ranjit Kaur, Arbeidsgiverforeningen Spekter, Oddbjørn Eidem, Næringslivets Hovedorganisasjon, Pål Skarsbak, Landsorganisasjonen i Norge, Rolf Stangeland, Unio, Eirik Solberg, KS, Ørnulf Kastet, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Svein Sjølie, Akademikerne, Bård Westbye, Virke og Ragnar Ihle Bøhn, Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Oslo, 22. februar 2016

Ådne Cappelen
leder
Statistisk sentralbyrå

Ann Lisbet Brathaug
Statistisk sentralbyrå

Stein Gjerding
Arbeidsgiverforeningen Spekter

Ellen Horneland
Landsorganisasjonen i Norge

Lars Haartveit
Hovedorganisasjonen Virke

Grete A. Jarnæs
Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Frank Emil Jøssund
Finansdepartementet

Torill Lødemel
Næringslivets Hovedorganisasjon

Synnøve Nymo
Arbeids- og sosialdepartementet

Erik Orskaug
Unio

Stein Reegård
Landsorganisasjonen i Norge

Helle Stensbak
Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund

Per Kristian Sundnes
KS

Trond Teisberg
Akademikerne

Tormod Belgum, Arbeids- og sosialdepartementet, sekretariatsleder
Morten S. Henningsen, Arbeids- og sosialdepartementet
Ragnhild Nersten, Arbeids- og sosialdepartementet
Runar Aksnes, Finansdepartementet
Brynjar Indahl, Finansdepartementet
Alma Kajtaz, Finansdepartementet
Torbjørn Eika, Statistisk sentralbyrå
Harald Lunde, Statistisk sentralbyrå
Victoria Sparrman, Statistisk sentralbyrå

Side

1. Lønnsutviklingen	5
2. Prisutviklingen	8
3. Makroøkonomisk utvikling	10
4. Industriens konkurransevne	13
5. Inntektsutviklingen i husholdningene	15
Vedleggstabeller	17

1 LØNNSUTVIKLINGEN

I de største forhandlingsområdene anslår Beregningsutvalget *årslønnsveksten* fra 2014 til 2015 til om lag 3 prosent i gjennomsnitt. For lønnstakere under ett legger utvalget til grunn at veksten i gjennomsnittlig årslønn fra 2014 til 2015 var 2,8 prosent.

Årslønnsveksten fra 2014 til 2015 er anslått til om lag 2 ½ prosent for både industriarbeidere og for industrifunksjonærer i NHO-bedrifter. Lønnsveksten samlet i industrien i NHO-bedrifter er foreløpig også anslått til om lag 2 ½ prosent. På bakgrunn av vurderinger gjort av NHO, i forståelse med LO, ble lønnsveksten samlet for arbeidere og funksjonærer i industrien i NHO-området anslått til 2,7 prosent ved mellomoppgjøret i 2015.

Årslønnsveksten i Virke-bedrifter i varehandelen er foreløpig beregnet til 3,3 prosent. Endret sammensetning av lønnstakere trakk lønnsveksten betydelig opp. I finanstjenester, som omfatter noen flere grupper enn forhandlingsområdet bank og forsikring, er lønnsveksten foreløpig beregnet til 4,2 prosent. Høyere bonusutbetalinger i 2015 enn i 2014 trakk lønnsveksten opp. For ansatte i kommunene er lønnsveksten anslått til 3 ¼ prosent. Streiken blant undervisningsansatte i 2014 trakk lønnsveksten i 2015 opp for hele kommunesektoren. Årslønnsveksten både i helseforetakene og i øvrige Spekter-bedrifter er anslått til 2 ¾ prosent. For ansatte i staten anslås lønnsveksten fra 2014 til 2015 også til 2 ¾ prosent.

I NHO-området er lønnsveksten for arbeidere fra 2014 til 2015 foreløpig anslått til rundt 3 prosent for ansatte i byggevirksomhet og om lag 2 ½ prosent i hotell- og restaurantvirksomhet.

Utvalget anslår *lønnsoverhenget* til 2016 til om lag 0,7 prosent i gjennomsnitt i de største forhandlingsområdene. For industriarbeidere er overhenget anslått til 1 prosent, og det samme for industrifunksjonærer. For ansatte i Virke-bedrifter i varehandelen er overhenget beregnet til 0,7 prosent, og for ansatte i finanstjenester, som omfatter noen flere grupper enn forhandlingsområdet bank og forsikring, til 1,2 prosent. For ansatte i kommunene er overhenget anslått til ⅔ prosent. For ansatte i staten er overhenget anslått til ½ prosent. I Spekter-området er overhenget til 2016 også anslått til ½ prosent både i helseforetakene og i øvrige virksomheter.

Det er knyttet særlige utfordringer til beregning av lønnsveksten fra 2014 til 2015. Dette skyldes at det i 2015 var overgang til et nytt elektronisk system for bedrifters rapportering av lønn (A-ordningen). Datagrunnlaget fra denne innrapporteringen sammenlignes med utvalgsbasert tradisjonell lønnsstatistikk for 2014 (jf. boks i vedlegg).

Tabell 1.1 Årslønnsvekst fra året før i prosent for noen store forhandlingsområder. Per årsverk

	NHO-bedrifter i industrien			Virke- bedrifter i varehandel ¹	Finans- tjenester ²	Offentlig forvaltning ³	Statsansatte ⁴	Kommuneansatte			Spekter-bedrifter	
	Industri i alt	Industri- arbeidere	Industri- funksjonærer					Kommuneansatte i alt ⁵	Undervisnings- ansatte	Øvrige ansatte	Helsefore- takene ⁷	Øvrige bedrifter
2006	4,3	3,6	4,6	4,2	5,6	4,0	4,5	3,9	2,6	4,5	3,7	4,8
2007	5,3	5,5	5,7	5,0	5,2	4,9	5,1	4,8	3,6	5,3	4,9	5,3
2008	6,1	5,7	6,3	4,4	9,2	6,7	6,7	6,7	5,7	7,1	6,5	6,2
2009	4,2 ⁸	3,9 ⁸	4,5 ⁸	1,8 ⁸	0,4 ⁸	4,6	4,4	4,6	4,4	4,7	5,1	4,0
2010	4,1	3,6	4,3	3,6	5,9	3,7	4,5	3,7	3,6	3,7	3,5	3,5
2011	4,6	4,4	4,7	3,6	4,9	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3	4,0	4,1
2012	4,2	4,1	4,1	3,3	3,0	4,0	4,1	4,1	4,0	4,1	3,7	4,2
2013	3,9	3,5	4,3	4,0	6,7	3,7	3,5	3,7	3,2	3,9	3,8	3,6
2014	3,3	3,0	3,2	3,5	2,9	3,3	3,4	3,2 ⁶	2,3 ⁶	3,7 ⁶	3,4	3,3
2015	2 ½	2 ½	2 ½	3,3	4,2	3,1	2 ¾	3 ¼ ⁶	4 ⁶	3 ¼ ⁶	2 ¾	2 ¾
2005-2010	26,4	24,4	28,1	20,5	29,0	26,3	27,8	26,0	21,5	28,0	26,0	26,2
Gj. sn. per år	4,8	4,5	5,1	3,8	5,2	4,8	5,0	4,7	4,0	5,1	4,7	4,8
2010-2015	19,9	18,8	20,3	19,0	23,6	19,7	19,3	20,0	19,1	20,8	18,9	19,3
Gj. sn. per år	3,7	3,5	3,8	3,5	4,3	3,7	3,6	3,7	3,6	3,8	3,5	3,6
Årslønn 2014, per årsverk	538 700	431 100	669 500	-	-	486 400	524 300	462 000	507 200	447 800	523 900	492 100
Årslønn 2014, heltidsansatte	-	-	-	457 700	659 300	-	-	-	-	-	-	-
Antall årsverk 2014	172 000	91 500	80 500	84 000 ¹⁰	30 700 ⁹	615 200	142 200	374 300	88 800	285 500	98 700	46 500

¹ Lønnsveksttallene er for heltidsansatte.

² Forretnings- og sparebanker og forsikringsvirksomhet som omfatter noen flere grupper enn forhandlingsområdet bank og forsikring. Lønnsveksttallene er for heltidsansatte. Bortsett fra i 2009, 2012 og 2014 trakk bonusutbetalinger opp lønnsveksten i perioden 2005-2015.

³ Et vektet gjennomsnitt av veksttallene for statsansatte, kommuneansatte og ansatte i helseforetakene. Antall årsverk i hver gruppe er brukt som vekter.

⁴ Eksklusiv de statlig eide helseforetakene. Fra og med 2015 er datagrunnlaget basert på A-ordningen. Med bakgrunn i dette er det foretatt korrigeringer i lønnsdataene som er innmeldt for årene 2013 og 2014 for forsvaret. Korrigeringene endrer nivåtallene for 2013 og 2014.

⁵ Omfatter ansatte i kommunene, fylkeskommunene og andre virksomheter som er medlemmer i KS, herunder bedriftsmedlemmer. Tallene omfatter også stillinger med hovedsakelig lokal lønnsdannelse og undervisningsstillinger med hovedsakelig sentral lønnsdannelse.

⁶ For ansatte i konflikt i 2014 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk årslønnsvekstanslaget i 2014 ned med 0,2 prosentpoeng i hele kommunesektoren og med 0,9 prosentpoeng for undervisningsansatte. Konflikten har trukket opp årslønnsveksten i 2015 for kommuneansatte med 0,2 prosentpoeng og for undervisningsansatte med 0,9 prosentpoeng. For øvrige ansatte ble ikke årslønnsveksten påvirket.

⁷ Beregnet på Spekters tallmateriale fram til og med 2009, og fra 2010 beregnet på tallmateriale fra Statistisk sentralbyrå.

⁸ Lønnsveksten fra og med 2008 er etter ny næringsstandard, se vedlegg 2 NOU 2015: 6. Sammenlignet med veksten fra 2007 til 2008 og tidligere år, vil det være et brudd i tidsserien.

⁹ Heltidsansatte.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

Tabell 1.2 Lønnsoverhenget fra året før i prosent. 2011 – 2016

Område/gruppe:	2011	2012	2013	2014	2015	2016
NHO-bedrifter i industrien i alt ¹ :	1,5	1,5	1,6	1,3	1,3	1
Industriarbeidere	1,2	1,3	1,2	1,2	1,0	1
Industrifunksjonærer	1,9	1,8	2,1	1,4	1,3	1
Virke-bedrifter i varehandel	1,2	1,0	0,7	1,0	1,0	0,7
Finanstjenester ²	1,3	1,3	1,4	1,0	1,2	1,2
Staten	2,3	1,1	2,2	0,8	2	½
Kommunene i alt :	2,4	0,8	2,4	0,5	1,8 ⁵	⅔
Undervisningsansatte	2,4	0,7	2,5	0,3	2,6 ⁵	⅔
Øvrige ansatte	2,4	0,8	2,3	0,6	1,6 ⁵	⅔
Ansatte i Spekter-bedrifter:						
Helseforetakene ³	1,9	0,8	1,0	0,7	1,2	½
Øvrige bedrifter	0,9	1,2	1,2	0,8	0,8	½
Veid gjennomsnitt ⁴	1,9	1,0	1,8	0,8	1,4	0,7

¹ Arbeidere og funksjonærer i industrien er vektet sammen med lønssummen i hver gruppe som vekt.

² Forretnings- og sparebanker og forsikring under ett som omfatter noen flere grupper enn forhandlingsområdet bank og forsikring.

³ Beregnet på Spekters tallmateriale til 2010. Fra 2011 beregnet på tallmateriale fra Statistisk sentralbyrå.

⁴ Overhenget er et gjennomsnitt for ansatte i virksomheter som er medlemmer av arbeidsgiverorganisasjoner og ansatte i offentlig forvaltning inklusive helseforetakene. Antall årsverk i hver gruppe er brukt som vekter.

⁵ For ansatte i konflikt i 2014 ble virkningstidspunkter forskjøvet. Dette trakk overhenget til 2015 opp med 0,2 prosentpoeng for hele kommunesektoren og med 0,9 prosentpoeng for undervisningsansatte. For øvrige ansatte i kommunesektoren ble overhenget ikke påvirket.

Kilde: Beregningsutvalget.

2 PRISUTVIKLINGEN

Konsumprisindeksen (KPI) økte med 2,1 prosent fra 2014 til 2015 etter en oppgang på 2,0 prosent året før. Som følge av en midlertidig kraftig økning i elektrisitetsprisene steg 12-månedersveksten i KPI med til 3,0 prosent i januar 2016.

Den underliggende prisveksten, målt ved endringer i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE), endte på 2,7 prosent i 2015 mot 2,4 prosent året før. Veksten i KPI-JAE har tatt seg jevnt opp de siste fem årene. Oppgangen i den underliggende prisveksten kan i stor grad føres tilbake til svekkelsen av norske kroner. Fall i prisene på elektrisitet og drivstoff bidro til at årsveksten i KPI i fjor endte lavere enn årsveksten i KPI-JAE.

Beregningsutvalget har i denne rapporten gjennomført beregninger med den makroøkonomiske modellen KVARTS for å anslå utviklingen i konsumprisene fra 2015 til 2016. I modellberegningene er det blant annet lagt til grunn at:

- Elektrisitetsprisene inkludert nettleie vil stige med 4 prosent fra 2015 til 2016.
- Oljeprisen blir på 300 kroner per fat som årsgjennomsnitt i 2016.
- Den importveide kronkursen på årsbasis vil svekke seg med 5 prosent fra 2015 til 2016.
- Importprisene på konsumrelaterte varer regnet i norske kroner vil stige med 4,7 prosent fra 2015 til 2016.
- Avgiftsopplegget for 2016 isolert sett vil bidra til å trekke prisveksten opp med 0,1 prosentpoeng i 2016.

Modellberegningene gir en gjennomsnittlig økning i konsumprisene (KPI) fra 2015 til 2016 på 2,5 prosent. Justert for avgiftsendringer og utenom energivarer (KPI-JAE) gir modellberegningene en prisvekst i 2016 på 2,7 prosent. Dersom kronkursen blir 4 prosent svakere eller sterkere enn forutsatt, viser modellberegningen at prisstigningen vil bli 0,5 prosentpoeng høyere eller lavere i forhold til prognosebanen. En oljepris som på årsbasis er 100 kroner per fat høyere enn forutsatt, vil kunne øke prisstigningen med 0,2 prosentpoeng fra 2015 til 2016. En lavere oljepris vil på tilsvarende måte bidra til lavere prisstigning. Dersom veksten i elektrisitetsprisene blir 10 prosentpoeng lavere eller høyere enn lagt til grunn, vil det ifølge modellberegningene endre prisveksten med 0,5 prosentpoeng sammenliknet med prognosebanen.

Tabell 2.1 Modellresultater. Beregnet vekst i KPI og KPI-JAE i 2016 og virkninger av endringer i noen sentrale forutsetninger. Vekst i prosent fra samme periode året før og virkninger i prosent av prognosebanen

	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv	Året
KPI	2,8	2,3	2,6	2,3	2,5
KPI-JAE	3,0	2,6	2,6	2,4	2,7
<i>Virkninger på KPI av:</i>					
10 prosentpoeng høyere/lavere elektrisitetsprisvekst	+/-0,3	+/-0,4	+/-0,4	+/-0,4	+/-0,4
4 prosent svakere/sterkere krone	+/-0,4	+/-0,6	+/-0,5	+/-0,6	+/-0,5
100 kroner høyere/lavere oljepris	+/-0,2	+/-0,2	+/-0,3	+/-0,3	+/-0,2

Målt som vekst over fire kvartaler indikerer modellberegningen at prisveksten vil avta gjennom året, fra 2,8 prosent i 1. kvartal til 2,3 prosent i 4. kvartal. Også prisveksten målt ved KPI-JAE avtar gjennom året i beregningen.

Slike modellbaserte beregninger vil alltid være usikre. Usikkerheten i prisvekstanslaget for 2016 er spesielt knyttet til utviklingen i kronekursen og energiprisene fremover.

Med bakgrunn i de beregningene som er foretatt og ovennevnte forutsetninger, anslår Beregningsutvalget en gjennomsnittlig vekst i KPI på *om lag 2½ prosent* fra 2015 til 2016.

3 MAKROØKONOMISK UTVIKLING

Internasjonal økonomi

Lavere vekst i framvoksende økonomier trakk veksten i verdensøkonomien ned i 2015. Det skyldtes både økonomiske tilbakeslag hos råvareprodusenter som Russland og Brasil, og lavere vekst i Kina. Oppgangen i USA og Storbritannia fortsatte, og veksten i euroområdet tiltok moderat. Økt vekst i Sverige og flere andre europeiske land som Norge handler mye med, gjorde at veksten for våre handelspartnere samlet gikk opp fra 2,2 prosent i 2014 til 2,4 prosent i fjor.

IMF anslo i januar 2016 at veksten i verdensøkonomien vil bli 3,4 prosent i 2016, opp fra 3,1 prosent i 2015. Det ventes økt vekst både i framvoksende økonomier og i industrilandene. Anslaget for 2016 er justert litt ned siden IMF's anslag i oktober 2015.

Arbeidsledigheten synker, men er fortsatt høy i mange land. I USA falt arbeidsledigheten fra 5,6 prosent i desember 2014 til 5,0 prosent i desember 2015. Andelen av befolkningen som er i jobb er likevel klart lavere enn før finanskrisen. I euroområdet var arbeidsledigheten 10,4 prosent i desember i fjor, mot 11,4 prosent ett år tidligere.

Oljeprisen falt videre i 2015. Det må bl.a. ses i sammenheng med økt produksjon i OPEC, og særlig i land som Saudi Arabia og Irak. Lavere oljepris øker kjøpekraften i oljeimporterende land og kan støtte opp under veksten i verdensøkonomien framover. Forverringen av bytteforholdet og lavere investeringer i petroleumssektoren vil trolig bidra til lavere vekst hos nettoeksportører av olje.

Usikkerheten om utviklingen framover er betydelig og bidrar til ustabilitet i finansmarkedene. Særlig har usikkerhet om kinesisk økonomi fått mye oppmerksomhet. Et økonomisk tilbakeslag i Kina vil redusere veksten i verdensøkonomien og kan gi ytterligere fall i råvarepriser og uro i finansmarkedene. Også den spente geopolitiske situasjonen gir usikkerhet.

Norsk økonomi

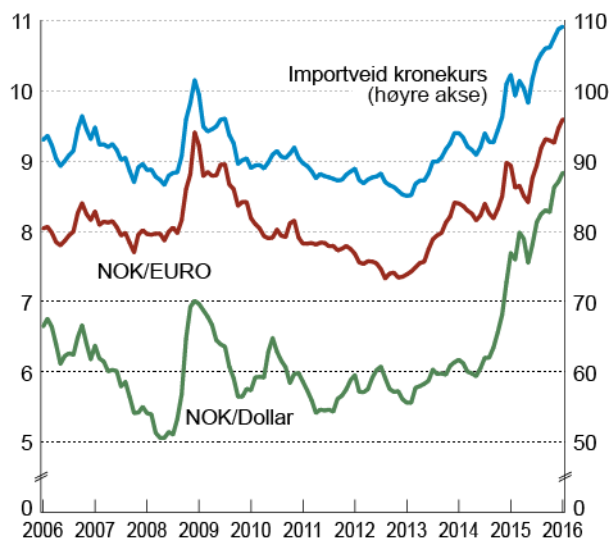
Kraftig fall i oljeprisen høsten 2014 og gjennom 2015 har forsterket fallet i etterspørselen fra petroleumsnæringen som startet i andre halvdel av 2013. Dette har bidratt til svak aktivitetsutvikling etter sommeren 2014, og veksten falt nærmest helt bort i andre halvår 2015. BNP Fastlands-Norge økte med 1,0 prosent i 2015, den laveste veksten siden finanskrisen i 2009 og 1¼ prosentpoeng under trendvekst.

Virkingen av lavere etterspørsel fra petroleumsnæringen på norsk økonomi har blitt motvirket av svakere krone, lavere rente og ekspansiv finanspolitikk. Litt høyere vekst hos Norges viktigste handelspartnere har sammen med konkurranseevneforbedringen med bakgrunn i tre års kronesvekkelse bidratt til at tradisjonell vareeksport økte med 5,5 prosent i 2015. Investeringene i petroleumsnæringen falt med nær 15 prosent, mens næringsinvesteringene på fastlandet gikk ned med knappe 3 prosent. Konsumet i husholdningene økte med 2,0 prosent og boliginvesteringene økte med 1,6 prosent i 2015.

Arbeidsledigheten har økt gjennom fjoråret, men mer ifølge arbeidskraftsundersøkelsen enn hva den registrerte arbeidsledigheten viser. Den registrerte arbeidsledigheten viser imidlertid store regionale forskjeller. Arbeidsledigheten har økt mye i fylker som har svært nær tilknytning til petroleumsnæringen.

Et fortsatt fall i oljeprisen gjennom 2015 og inn i 2016 bidrar til at etterspørselen fra petroleumsnæringen vil fortsette å falle markert framover. Prognosene for norsk økonomi peker mot en fortsatt konjunkturedgang, men med mulighet for en moderat oppgang i andre halvår

2016. Ekspansiv finans- og pengepolitikk og økende internasjonal vekst og tidsforsinkede effekter av svak krone kan bidra til et slikt omslag. Anslagene for veksten i BNP Fastlands-Norge i 2016 ligger i området 1-2 prosent. Sysselsettingen er ventet å øke beskjedent i 2016 som i 2015. De store regionale variasjonene i arbeidsledighet ventes å fortsette også i 2016 og arbeidsledigheten målt med AKU øker til om lag 4,6 prosent som årsgjennomsnitt.

Figur 3.1 Utviklingen i kronekurser

Kilde: Norges Bank.

Disponibel realinntekt for Norge falt med 2,6 prosent i 2015, mot en vekst på 3,5 prosent året før. Sett over en lengre periode har det vært en betydelig samlet realinntektsvekst. I tiårsperioden fra 2005-2015 økte disponibel realinntekt med nærmere 16 prosent.

Den gjennomsnittlige disponible realinntekstveksten de siste ti årene var 1,5 prosent. Det sterkeste gjennomsnittlige bidraget har vært fra produksjonsaktiviteten i Fastlands-Norge med 1,7 prosentpoeng. Endring i bytteforholdet overfør utlandet bidro negativt i årene 2013-2015, mens det gjennomsnittlige bidraget over tiårsperioden var på 0,2 prosentpoeng. Bytteforholdsgevinsten kommer først og fremst fra prisutviklingen på råolje og naturgass, men også prisutviklingen på andre varer og tjenester har bidratt positivt til bytteforholdsgevinsten i flere av årene vi har bak oss. I 2015 trakk bytteforholdet ned disponibel realinntekt med 5,0 prosentpoeng, herav bidro prisutviklingen på petroleum med 4,1 prosentpoeng.

Vekstbidragene er vist i vedleggstabell 2, og bidraget fra produksjonsvekst er splittet opp i vekst i petroleumsvirksomhet og øvrige næringer.

Tabell 3.1 Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet fremgår

	2014*	2015*	2016			
	Regnskap	Regnskap	SSB ¹	NB ²	FIN ³	CF ⁴
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,7	2,0	1,5	1,5	1,9	1,6
Konsum i offentlig forvaltning	2,9	1,8	3,5	..	2,7	..
Bruttoinvesteringer fast kapital i alt	0,0	-4,0	0,6	..	0,2	-0,7
Utvinning og rørtransport	-2,9	-14,7	-13,6	-11,0	-8,1	..
Fastlandsnæringer	-0,4	-2,8	5,8	1,7 ⁵	4,5	..
Offentlig forvaltning	7,3	3,2	3,8	..	3,0	..
Boliger	-1,5	1,6	4,9	1,7 ⁵	1,4	..
Eksport	2,2	2,3	2,4	..	1,3	..
- Tradisjonelle varer	2,5	5,5	4,2	2,3 ⁶	4,0	..
Import	1,5	0,6	2,1	-0,8	2,7	..
- Tradisjonelle varer	1,0	1,7	2,1	..	3,3	..
Bruttonasjonalprodukt	2,2	1,6	1,7	0,9	1,2	..
- Fastlands-Norge	2,3	1,0	2,0	1,1	1,8	1,4
Sysselsatte personer	1,1	0,6	0,7	0,3	0,5	..
Utførte timeverk, Fastlands-Norge	1,6	0,6	0,9
Arbeidsledighetsrate -AKU (nivå)	3,5	4,4	4,6	4,6	4,5	..
Årslønn	3,1	2,8	2,6	2,8	2,7	2,4
Konsumprisindeksen	2,0	2,1	2,8	2,8	2,5	2,5
Driftsbalansen, mrd. kroner	377	298	231	210
Husholdningenes disponible realinntekt	2,9	2,2	1,5
Pengemarkedsrente (nivå)	1,7	1,3	0,8	0,8	0,8	..
Importveid kronekurs ⁷	5,3	10,5	3,9	3,8	1,5	..
Utlånsrente, rammelån (nivå) ⁸	3,9	3,2	2,6
Råoljepris ⁹ i kroner (nivå)	621	430	438	..	440	..

* Foreløpige tall

¹ Anslag ifølge Statistisk sentralbyrå, Økonomiske analyser 4/2015, desember 2015

² Anslag ifølge Norges Bank. Pengepolitisk rapport 4/2015, desember 2015

³ Anslag ifølge Finansdepartementet, Meld.St.1 (2015-2016), oktober 2015

⁴ Gjennomsnitt av flere prognoseaktører ifølge Consensus Forecasts per februar 2016

⁵ Norges Bank oppgir anslag for summen av boliginvesteringer og næringsinvesteringer på fastlandet

⁶ Inkludert reisetraffikk og andre tjenester

⁷ Positivt tall innebærer svekket krone

⁸ Gjennomsnitt for året. Rammelån med pant i bolig

⁹ Brent Blend

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Norges Bank og Beregningsutvalget.

4 INDUSTRIENS KONKURRANSEEVNE

En markert svekkelse av kronen de tre siste årene samtidig med lavere lønnsvekst i Norge har bidratt til å bedre den kostnadmessige konkurranseevnen til norsk industri. Bedringen skjer etter at forskjellen i timelønnskostnadsnivå mellom industrien i Norge og industrien hos handelspartnerne gjennomgående økte fram til 2012. At timelønnskostnadene i norsk industri målt i felles valuta lenge økte mer enn hos handelspartnerne må bl.a. ses i sammenheng med høy vekst i prisene på norske eksportprodukter og bedring av bytteforholdet mot utlandet. Nedgangen i oljeprisen siden juni 2014 og svekkelsen av bytteforholdet har imidlertid endret situasjonen. Bedringen i kostnadmessig konkurranseevne de siste årene har derfor inntruffet i en periode med lavere vekst og stigende arbeidsledighet.

Det er en nær sammenheng mellom utviklingen i konkurranseevnen og lønnsomheten i næringslivet. Frontfagsmodellen innebærer at driftsresultatandelen er en sentral indikator for utviklingen i lønnsomheten og for fordelingen av verdiskapingen. Lønnskostnadene som andel av faktorinntektene til norsk industri har historisk svingt med konjunktorene rundt et nokså stabilt nivå. De to siste årene har lønnskostnadsandelen falt markert, etter å ha steget i perioden 2011-2013. Målt ved nettotall var lønnskostnadsandelen i norsk industri i 2015 på 78 prosent, 4 prosentpoeng lavere enn i 2014 og 3 prosentpoeng lavere enn i perioden 2006-2015. Utviklingen i samlet driftsresultat i industrien det siste året er sterkt påvirket av utviklingen i råvarebasert industri.

Den kostnadmessige konkurranseevnen målt ved relative timelønnskostnader i industrien i felles valuta har bedret seg de tre siste årene, etter å ha svekket seg i årene fram til og med 2012. Samlet sett over den siste tiårsperioden har den kostnadmessige konkurranseevnen svekket seg med i gjennomsnitt 0,2 prosent per år. Mens veksten i timelønnskostnader i norsk industri har vært høyere enn hos et vektet gjennomsnitt av handelspartnerne, har en svekkelse av kronen bidratt i motsatt retning. I 2015 bidro en markert svekkelse av kronen til at de relative timelønnskostnadene i felles valuta gikk ned med 9,1 prosent.

Gjennomsnittlige timelønnskostnader i norsk industri var i 2015 anslagsvis 37 prosent høyere enn et handelsvektet gjennomsnitt av våre handelspartnere i EU, 10 prosentpoeng mindre enn i året før. Nedgangen må ses i sammenheng med at kronen svekket seg markert fra 2014 til 2015. At timelønnskostnadene er høyere i norsk industri enn i industrien hos våre handelspartnere reflekterer norsk økonomis høye produktivitet og inntektsnivå, samt jevnere fordeling av inntektene, men også en høyere lønnsvekst enn i utlandet.

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall falt produktiviteten i norsk industri, målt ved bruttoprodukt per timeverk, med 0,6 prosent i fjor, etter å ha økt med i gjennomsnitt 3 prosent de to foregående årene. Produktivitetsveksten i norsk industri i perioden 2005-2014 var på 1,5 prosent, 0,7 prosentpoeng lavere enn hos handelspartnerne. Dersom en ser på utviklingen målt ved bruttoprodukt i løpende priser per timeverk, er imidlertid bildet for norsk industri mer positivt. Dette gjenspeiler at norsk industri har hatt sterkere prisvekst på sine produkter enn industrien hos handelspartnerne.

Tabell 4.1 Timelønnskostnader i industrien. Prosentvis endring fra året før.

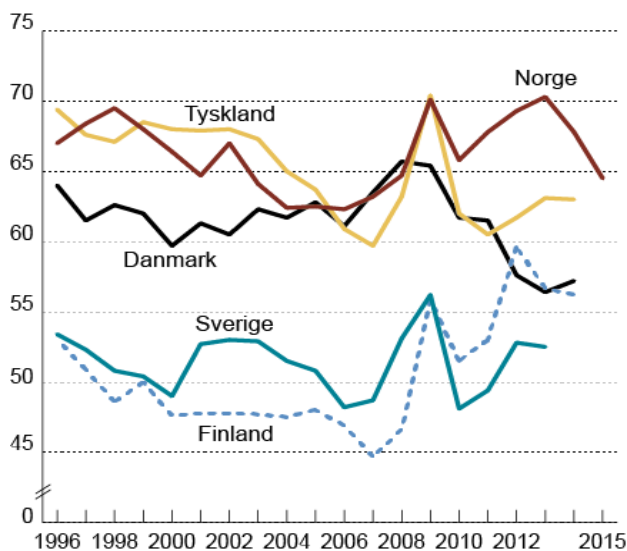
	Gj.snitt 2006-2015	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vekst i lønnskostnader per time											
Norge ¹⁾	4,1	6,2	3,8	5,1	4,1	2,2	4,5	4,9	5,1	2,8	2,6
Handelspartneme ²⁾	2,7	2,7	4,2	3,2	3,2	1,2	2,5	3,2	2,2	2,3	2,0
Relativ timelønnskostnadsvekst i nasjonal valuta	1,4	3,4	-0,4	1,8	0,9	1,0	2,0	1,6	2,8	0,5	0,6
Relativ timelønnskostnadsvekst i felles valuta	0,2	2,9	1,3	2,4	-2,0	5,4	3,9	3,3	-0,2	-5,3	-9,1
<i>Memo:</i>											
Valutakurs ³⁾	1,2	0,5	-1,7	-0,5	2,9	-4,2	-1,9	-1,6	3,0	6,1	10,7

¹ Lønnskostnad per utførte timeverk i industrien, jf. nasjonalregnskapet.

² Tallene for årene 2006-2013 er fra Conference Board. For 2014 og 2015 benyttes tall for vekst i arbeidskraftkostnadsindekser fra Eurostat. Tall for handelspartneme er beregnet som veide geometriske gjennomsnitt.

³ Industriens effektive valutakurs. Et positivt endringstall innebærer en svekkelse av norske kroner målt ved industriens effektive valutakurs. Utviklingen i industriens effektive valutakurs kan avvike betydelig fra kronens verdi mot enkeltvalutaer. Dette innebærer bl.a. at et veid gjennomsnitt ikke gir et fullstendig uttrykk for den endringen i konkurransesituasjonen de enkelte bedriftene eller bransjene står ovenfor.

Kilder: Conference Board, Eurostat, Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

Figur 4.1 Lønnskostnadsandeler i industrien¹

¹ Lønnskostnadsandelene er beregnet ved lønnskostnader dividert på brutto faktorinntekter, dvs. at driftsresultatet ikke er justert for kapitalslit.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, OECD, Eurostat og Beregningsutvalget.

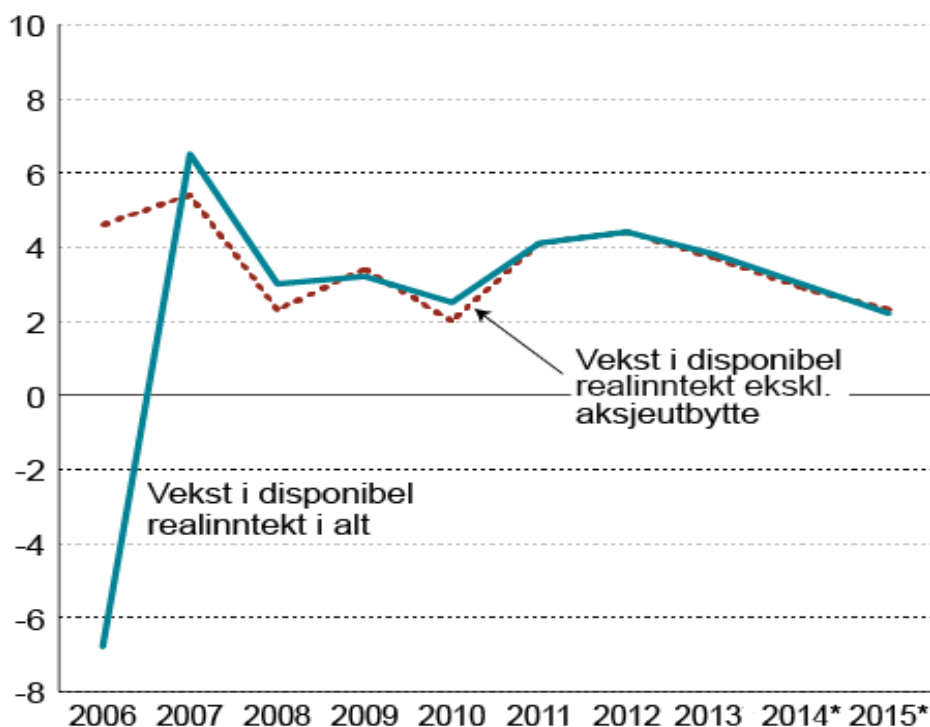
5 INNETKTSUTVIKLINGEN I HUSHOLDNINGENE

Samlet inntektsutvikling for husholdningene bestemmes både av inntektsutviklingen for den enkelte og av antallet som tjener opp inntekt. Også utviklingen i formues-, skatte- og trygdeforhold er viktige for den disponible inntekten.

Husholdningenes *disponible realinntekt* var ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall 2,2 prosent høyere i 2015 enn året før, jf. figur 5.1. Regnet per person var økningen 1,4 prosent. Den største inntektskomponenten, *lønn*, bidro med 0,7 prosentpoeng til økt disponibel realinntekt.

Offentlige stønader, som er den viktigste inntektskilden for pensjonister og trygdede, har i hele perioden 2006-2015 gitt positive bidrag til veksten i husholdningenes disponible realinntekt. Utviklingen i offentlige stønader bidro til å øke veksten i disponibel realinntekt med 1,6 prosentpoeng i 2015, som er over gjennomsnittet for siste 10-årsperiode.

Husholdningenes *formuesinntekter* består i hovedsak av renter på bankinnskudd og aksjeutbytte, mens *formuesutgiftene* stort sett omfatter gjeldsrenter. Formuesinntektene, hovedsakelig som følge av lavere renteinntekter, trakk disponibel realinntekt ned med 0,4 prosentpoeng i 2015. Det er første gang siden 2009 at bidraget fra formuesinntekter var negativt. Samtidig bidro reduserte renteutgifter til å trekke opp disponibel realinntekt med 1,3 prosentpoeng.

Figur 5.1 Vekst i disponibel realinntekt for husholdninger. Prosentvis endring fra året før

*Foreløpige tall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Reallønn etter skatt ifølge standardberegninger for utvalgte grupper

Økningen i reallønn etter skatt for en lønnstaker med gjennomsnittlig årslønn anslås til 0,9 prosent fra 2014 til 2015, mot 1,6 prosent året før, jf. tabell 5.1.

For de grupper utvalget har tall for, varierte veksten i reallønn etter skatt i 2015 fra 0,7 prosent for industriarbeidere i NHO-bedrifter til 2,1 prosent for ansatte i finanstjenester (bank og forsikring). Veksten i reallønn etter skatt for utvalgte husholdningstyper varierer fra 0,7 prosent til 1,0 prosent. Veksten var lavest for husholdningene med barn. Det skyldes at barnetrygden var nominelt uendret fra 2014 til 2015.

Tabell 5.1 Gjennomsnittlig årslønn, lønnsvekst, og reallønnsvekst etter skatt for utvalgte forhandlingsområder. Lønnstakere i klasse 1 med gjennomsnittlig årslønn og med standardfradrag. Vekst i prosent

Grupper	Årslønn i 2014 ¹ , kr	2014		2015	
		Lønnsvekst	Vekst i reallønn etter skatt	Lønnsvekst	Vekst i reallønn etter skatt
Industriarbeidere ²	431 100	3,0	1,4	2 ½	0,7
Industrifunksjonærer ³	669 500	3,2	1,8	2 ½	0,8
Ansatte i Virke-bedrifter i varehandel ⁴	457 700	3,5	1,9	3,3	1,3
Ansatte i finanstjenester ⁵	659 300	2,9 ⁶	1,6	4,2 ⁶	2,1
Statsansatte ⁷	524 300	3,4	1,9	2 ¾	0,8
Kommuneansatte ⁸	462 000	3,2	1,6	3 ¼	1,3
Alle ⁹	505 400	3,1	1,6	2,8	0,9

¹ Tallene for årslønn i tabellen er konsistente med tallene for årslønn i tabell 1.1 og tabell 1.2.

² Gjelder for industriarbeidere i NHO-bedrifter med gjennomsnittlig avtalefestet normalarbeidstid, for dagarbeidere betyr dette 37,5 t/uke.

³ Industrifunksjonærer i NHO-bedrifter.

⁴ Tall for Virke-bedrifter i varehandel er for heltidsansatte.

⁵ Forretnings- og sparebanker og forsikringsvirksomhet som omfatter noen flere grupper enn forhandlingsområdet bank og forsikring. Lønnstallene er for heltidsansatte.

⁶ Bonusutbetalinger trakk lønnsveksten ned i 2014 og opp i 2015.

⁷ Eksklusiv de statlig eide helseforetakene. Anslag for årslønnsveksten baserer seg på opplysninger fra A-ordningen. Nivå på årslønn for 2014 vil bli endret iht. dette i TBUs endelige rapport.

⁸ Inklusive skoleverket.

⁹ Gjennomsnittet gjelder alle grupper, også de som ikke inngår i tabellen. Tallene er basert på lønnsveksten i nasjonalregnskapet.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

Ytelser fra folketrygden

Pensjonen for enslige minstepensjonister og minstepensjonistektepar falt reelt med 0,1 prosent fra 2014 til 2015. I 2015 utgjorde minstepensjonen i gjennomsnitt 175 739 kroner for enslige og 323 611 kroner for ektepar.

Minsteytelsen for uføre økte reelt fra 2014 til 2015 med 1,8 pst. for enslige og 2,8 pst. for ektepar. I 2015 utgjorde minsteytelsen i gjennomsnitt 221 965 kroner for enslige og 408 129 kroner for ektepar hvor begge er uføre.

Den reelle veksten etter skatt fra 2014 til 2015 for alderspensjonister som ikke mottar minstepensjon, varierer mellom 0 og 0,5 pst. i typeeksemplene som det er beregnet for. Lavere skatt på pensjon i 2015 sikrer at den reelle veksten ikke ble negativ på tross av at prisveksten var høyere enn den nominelle veksten i pensjonene.

Vedleggstabell 1 Beregnet årslønnsvekst¹ fra året før

Arbeidere i NHO-bedrifter ^{2,7} :									
År	Arbeidere i NHO-bedrifter ^{2,7} :		Nærings- og nytelse	Treindustri	Kjemisk prosessindustri ⁸	Verksted- og metallindustri	Bygg- og anleggsvirksomhet		Transportsektoren i alt
	Arbeidere i alt	Industriarbeidere					I alt	Byggevirksomhet	
2005	3,2	3,4	3,6	3,1	-	3,6	2,7	2,9	3,8
2006	4,2	3,6	3,3	3,9	-	3,8	3,9	4,1	3,9
2007	5,4	5,5	5,4	5,8	-	6,4	5,4	5,5	4,4
2008	5,7	5,7	5,7	5,8	-	5,9	5,4	5,5	6,6
2009	4,3	3,9	3,4	3,0	4,2	4,4 ¹⁰	3,9	3,9	4,5
2010	3,7	3,6	3,8	4,2	3,0	3,6	3,8	4,0	3,4
2011	4,1	4,4	4,6	4,3	4,3	4,6	4,2	4,3	3,4
2012	3,7	4,1	3,9	3,6	4,0	4,5	2,9	3,0	4,2
2013	4,1	3,5	3,9	2,3	2,8	4,1	3,9	3,6	3,8
2014	3,0	3,0	3,3	2,5	3,3	3,0	3,3	3,4	3,0
2015		2 ½						3	
2004-2014	50,0	49,0	49,3	45,8		53,6	47,1	48,3	49,4
Gj. sn. per år	4,1	4,1	4,1	3,8		4,4	3,9	4,0	4,1
Årslønn 2014	437 500	431 100	409 000	393 000	459 000	447 000	463 000	456 000	415 000

År	Arbeidere i NHO-bedrifter ^{2,7} :			Funksjonærer i NHO-bedrifter		Industrien i NHO-bedrifter i alt ⁷	Finanstjenester ^{4,7}	Varehandel ⁷	
	Landtransport	Hotell- og rest. ³		I alt	Industriefunk.			I alt	Virkebedrifter ⁷
2005	-	2,5		4,1	4,3	4,0	7,7	3,7	3,9
2006	-	3,3		5,1	4,6	4,3	5,6	3,4	4,2
2007	-	4,2		6,3	5,7	5,3	5,2	5,9	5,0
2008	-	4,6		5,8	6,3	6,1	9,2	4,3	4,4
2009	4,7	3,1		4,7	4,5 ⁹	4,2	0,4	3,0	1,8
2010	3,6	3,1		4,4	4,3	4,1	5,9	2,9	3,6
2011	3,5	3,4		4,9	4,7	4,6	4,9	3,6	3,6
2012	5,7	3,0		4,2	4,1	4,2	3,0	3,2	3,3
2013	5,1	3,3		4,3	4,3	3,9	6,7	3,4	4,0
2014	3,0	3,1		3,3	3,2	3,3	2,9	1,6	3,5
2015		2 ½			2 ½	2 ½	4,2		3,3
2004-2014		39,1		58,4	56,7	53,8	64,8	41,0	44,2
Gj. sn. per år		3,4		4,7	4,6	4,4	5,1	3,5	3,7
Årslønn 2014	393 000	336 000		672 300	669 500	538 700	659 300	440 800	457 700

År	Forretningsm. tjenesteyting ⁷	Kommunene ¹⁴				Spekter-bedrifter		
		Staten	I alt	Undervisnings- ansatte	Øvrige ansatte	Helseforetakene ¹¹	Øvrige bedrifter	
2005	2,4	3,4	3,4	3,0	3,6	3,3	3,6	
2006	3,2	4,5	3,9	2,6	4,5	3,7	4,8 ⁵	
2007	5,0	5,1	4,8	3,6	5,3	4,9	5,3	
2008	4,8	6,7	6,7 ⁶	5,7	7,1	6,5	6,2	
2009	2,7	4,4	4,6	4,4	4,7	5,1	4,0	
2010	3,3	4,5 ¹²	3,7	3,6	3,7	3,5	3,5	
2011	4,8	4,2	4,3	4,3	4,3	4,0	4,1	
2012	3,0	4,1	4,1	4,0	4,1	3,7	4,2	
2013	3,6	3,5	3,7	3,2	3,9	3,8	3,6	
2014	2,4	3,4	3,2	2,3	3,7	3,4	3,3	
2015		2 ¾ ¹³	3 ¼	4	3 ¼	2 ¾	2 ¾	
2004-2014	41,3	53,5	51,4	43,3	55,1	50,7	51,7	
Gj. sn. per	3,5	4,4	4,2	3,7	4,5	4,2	4,3	
Årslønn 2014	419 300	524 300	462 000	507 200	447 800	523 900	492 100	

¹ Veksttallene er per årsverk for arbeidere og funksjonærer i NHO-bedrifter, staten, kommunene og Spekter-bedrifter. For de andre er veksttallene for heltidsansatte med unntak av varehandel og forretningsmessig tjenesteyting fra og med 2010.

² Gjelder for arbeidere med gjennomsnittlig avtalefestet normalarbeidstid, for dagarbeidere betyr dette 37,5 t/uke.

³ Omfatter månedslønte, prosentlønte og timelønte arbeidstakere. Årslønnsnivået er et gjennomsnitt for fastlønte og prosentlønte.

⁴ Forretnings- og sparebanker og forsikringsvirksomhet som omfatter noen flere grupper enn forhandlingsområdet bank og forsikring.

⁵ Ekskl. flygeledere var lønnsveksten 4,4 prosent.

⁶ En oppjustering av minstelønnssetningene for høyskolegruppene pr 1.1.2008 bidro med 0,2 prosentpoeng til lønnsveksten i 2008.

⁷ Lønnsveksten fra 2008 til 2009 er etter ny næringsstandard. Sammenlignet med veksten fra 2007 til 2008 og tidligere år, vil det være et brudd i tidsserien.

⁸ Gruppen samsvarer om lag med summen av tidligere elektrokjemisk industri, kjemisk industri og treforedling (se tabell 4.9 i NOU 2009:7) og en del mindre grupper innenfor kjemisk prosessindustri.

⁹ Antall årsverk i industrifunksjonærgruppen ble redusert med i overkant av 10 prosent fra 2008 til 2009, i hovedsak fordi forlag nå ble klassifisert utenfor industri, mens de fram til 2008 var innenfor industri.

¹⁰ Som følge av ny næringsgruppering ble montasje og reparasjon av heiser flyttet til bygg- og anleggsvirksomhet.

¹¹ Beregnet på Spekters tallmateriale til og med 2009 og for 2013. Fra 2010 beregnet på tallmateriale fra SSB.

¹² Årslønnsveksten for det statlige tariffområdet inkluderer virkninger av ny arbeidstidsavtale for politi- og lensmannsetaten med et bidrag på 0,6 prosentpoeng, og 0,3 prosentpoeng som skyldes omlegging av beregningsmetode.

¹³ Fra og med 2015 er datagrunnlaget basert på A-ordningen. Med bakgrunn i dette er det foretatt korrigeringer i lønnsdataene som er innmeldt for årene 2013 og 2014 for forsvaret. Korrigeringene endrer nivå-tallene for 2013 og 2014, men gir et reelt bilde av lønnsutviklingen.

¹⁴ For ansatte i konflikt i 2014 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk årslønnsvekstslaget i 2014 ned med 0,2 prosentpoeng i hele kommunesektoren og med 0,9 prosentpoeng for undervisningsansatte. Konflikten har trukket opp årslønnsveksten i 2015 for kommuneansatte med 0,2 prosentpoeng og for undervisningsansatte med 0,9 prosentpoeng. For øvrige ansatte er ikke årslønnsveksten påvirket.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

Vedleggstabell 2 Vekst i disponibel realinntekt for Norge¹. Prosent

	Gj.snitt 2006- 2015	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*
Disponibel realinntekt for Norge	1,5	6,8	0,9	5,9	-11,1	3,3	4,9	3,8	0,6	3,5	-2,6
Vekstbidrag fra ² :											
Produksjonsvekst i oljevirkosomhet ³	-0,8	-1,7	-1,5	-0,9	-0,5	-1,2	-0,9	-0,4	-1,2	-0,0	0,8
Produksjonsvekst ellers	1,7	3,9	4,2	0,6	-2,2	1,3	1,7	3,3	1,9	1,9	0,7
Endring i bytteforholdet	0,2	5,9	-1,2	6,4	-9,1	2,7	4,4	1,0	-0,1	-2,3	-5,0
Herav prisutvikling petroleum	0,2	4,7	-1,3	6,0	-8,2	2,0	4,8	1,0	-0,4	-2,1	-4,1
Endring rente- og stønadsbalansen	0,4	-1,3	-0,5	-0,2	0,8	0,4	-0,2	0,0	0,0	3,9	0,9

* Foreløpige tall. Endring i rente- og stønadsbalansen i 2015 er basert på de tre første kvartalene.

¹ Inntektstallene er deflatert med nasjonalregnskapets prisindeks for netto innenlandsk sluttanvendelse, dvs. innenlandske sluttleveringer inklusive lagerendring, men eksklusive kapitalslit.

² Uoverensstemmelser i tabellen skyldes avrunding.

³ Produksjonsvekst målt ved nettoproduktet regnet i faste priser.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg

Boks 1.1 A-meldingen – nytt datagrunnlag for lønnsstatistikk

Fra og med 2015 er datagrunnlaget til lønnsstatistikken basert på opplysninger fra a-ordningen som omfatter alle arbeidsgivere både for privat og offentlig sektor. A-ordningen er en samordnet rapportering av lønns- og ansettelsesopplysninger til Skatteetaten, NAV og Statistisk sentralbyrå regulert av a-opplysningsloven. Data blir innhentet elektronisk fra Skatteetaten ved Etatenes fellesforvaltning (EFF).

Alle arbeidsgivere som har betalt ut lønn, kontantytelser eller naturalytelser må levere a-melding. Datamaterialet omfatter dermed alle ansatte i alle foretak med rapporteringsplikt til de nevnte forvaltningsorganene. A-meldingen rapporteres månedlig og omfatter alle kontant- og naturalytelser samt utgiftsgodtgjørelser.

For å sikre god sammenheng til tidligere statistikk, er innholdet i avtalt månedslønn og månedslønn det samme som tidligere.

Det tilstrebes å utarbeide en sammenlignbar lønnsstatistikk fra 2014 til 2015. Dette gjelder blant annet med tanke på tellingstidspunkt, lønnsbegrep, arbeidstid og yrkeskoder. I tillegg tilpasses statistikken utvalgsstørrelser i 2014 innen hver næring.

For NHO-bedrifter og for Virke-bedrifter er sammenligning mellom 2014 og 2015 basert på at metoden brukt i 2014 i hovedsak er kopiert i 2015, med basis i lønnsnivå for "avtalt lønn" fra a-meldingen pr. 1.oktober (septemberlønn med justeringer av evt. etterbetalinger) og reguleringstidspunkter innenfor de enkelte tariffområder, samt bonuser og uregelmessige tillegg over en 9 måneders periode. Som i tidligere år holdes lønnsnivå pr. 1.oktober ut året både i 2014 og 2015 i beregningene. I helseforetakene i Spekter-området er årslønnsvekstberegningen basert på lønnsnivået i oktober 2014 justert med utviklingen i den kvartalsvise lønnsindeksen fra 3. kvartal 2014 til 3. kvartal 2015. For øvrige bedrifter har Spekter gjennomført en egen datainnhenting per 1. oktober 2015.

KS samler fortsatt inn data for ansatte i kommuner, fylkeskommuner og ansatte som arbeider i virksomheter som følger tariffavtaler hvor KS/Oslo kommune er part. KS har derfor ingen nye utfordringer i datainnsamlingen. KS har også egen undersøkelse av virkningstidspunkter brukt for lønnstillegg ved lokale forhandlinger.

Statistisk sentralbyrå ser for seg en full gjennomgang av lønnsstatistikken når det er kommet inn et datagrunnlag for både 2015 og 2016. Dette for å kunne utnytte materialet fra A-ordningen fullt ut, og ikke være bundet opp av den utvalgsbaserte lønnsstatistikken.